

Marta BAŁAŻAK

Uniwersytet Technologiczno Humanistyczny w Radomiu

Wydział Filologiczno-Pedagogiczny

WIEDZA NAUCZYCIELA JAKO JEDEN Z MIERNIKÓW JAKOŚCI JEGO PRACY

Formalne wymaganie posiadania określonej wiedzy przez nauczyciela stanowi bazę do podjęcia przez niego pracy w szkole na określonym stanowisku dydaktycznym (Rozporządzenie MEN z 6 lipca 2014). Przepisy dokładnie określają podstawy jego działalności pedagogicznej, ustalają bazę gotowości pedagogicznej do rozpoczęcia pracy w danego typu i poziomu placówce oświatowej.

W trakcie swojej pracy zawodowej nauczyciel może poszerzać zakres posiadanej przez siebie wiedzy (Banach 1995, s. 140), dbać o jej zakres, jako odpowiadający charakterowi jego pracy oraz o jej jakość w odniesieniu do jak najlepszego zaprezentowania i przekazania jej uczniom.

Jest wiele elementów zewnętrznych mających wpływ na różny sposób wykonywania pracy pedagogicznej przez nauczycieli:

- sposoby przygotowania ich do pracy w placówkach zajmujących się przygotowaniem zawodowym (poprzez docelowe przygotowanie do nauczania wybranego przedmiotu lub przez własną edukację w określonym zawodzie uzupełnioną przez pierwotne przygotowanie pedagogiczne, lub jako przygotowanie do nauczania kolejnych przedmiotów) – a więc opanowanie **zakresu wiedzy pedagogicznej niezbędnej do wykonywania działalności nauczycielskiej**;

- typ i poziom szkoły, w której pracuje nauczyciel, a która spełnia oczekiwania ambicjonalne wykonywania zawodu – w której konkretna **wiedza jest wykorzystywana w jego pracy**;

- programy nauczania i ich zawartość, jako normy pracy edukacyjnej - wymagające **określonego poziomu wiedzy nauczyciela**;

- podręczniki jako narzędzia wspomagające pracę nauczyciela;
- wyposażenie szkolnych pracowni w odpowiednie pomoce dydaktyczne;
- atmosfera w szkole.

Czynniki wewnętrzne zaś to indywidualne, osobniczo pojmowane predyspozycje i uwarunkowania do wykonywania pracy (Karney 2008, s. 242-260).

Część z nich to wyraz indywidualnego podejścia do wykonywanego zawodu, obraz własnego stosunku do pracy. Pozostałe zaś to wewnętrzne możliwości i uwarunkowania do wykonywania określonych działań przez nauczyciela.

Samo posiadanie wiedzy, nawet na bardzo wysokim poziomie, nie stanowi w wyczerpującym stopniu miernika jego jakości zawodowej i nie gwarantuje wy-

sokiej jakości jego pracy. Ważne jest tu praktyczne zastosowanie wiedzy przez nauczyciela w jego działalności pedagogicznej.

Wiedza nauczyciela o własnej pracy zawodowej

W przypadku pracy zawodowej pojawia się odniesienie do jej wykonywania przez **nauczyciela jako pracownika** (osoby o statusie zawodowym urzędnika państwowego na stanowisku nauczyciela (Rozporządzenie MEN z 1 III 2013)) działającego w swoim zawodzie w oparciu o wypadkową: *ustawy Kodeks pracy, aktualnej ustawy o systemie oświaty, ustawy Karta nauczyciela, rozporządzeń Ministra Pracy oraz Ministra Edukacji Narodowej (Ustawa o systemie oświaty, Kodeks pracy, Karta nauczyciela i In.)*.

Zgodnie z wymogami prawnymi na nauczycielu spoczywa obowiązek realizacji pracy w zakresie nauczania wybranego przedmiotu, działalność opiekuńczo-wychowawcza w szkole, prowadzenie różnych form pedagogizacji na terenie szkoły (Bałazak 2009, s. 136-143).

Dla nauczyciela dokumenty prawne regulują jego procedurę awansu zawodowego (Karta nauczyciela, art. 9a), stąd istotne jest posiadanie przez nauczyciela wiedzy na temat jego przebiegu i związanych z nim wymagań formalnych.

Ponieważ przepisy oświatowe nie są niezmiennie, nauczyciel zobowiązany jest do śledzenia przemian, jakie w nich zachodzą (np. Karta nauczyciela powstała 26 stycznia 1982 roku, a dokonywane w niej zmiany zachodzą mniej więcej co 18÷24 miesiące). Dodać do tego należy stale pojawiające się regulacje poziomu województwa, powiatu, gminy czy szkoły.

Jako wniosek nasuwa się myśl o konieczności śledzenia aktualizacji przepisów przez zainteresowanego swoją pracą nauczyciela.

Realizacja pracy przez nauczyciela bywa oceniana i klasyfikowana właśnie w odniesieniu do przepisów, a spełnianie obowiązków i zadań pedagogicznych przez niego wykazuje poprzez analizę zachowania jako dydaktyka, opiekuna i wychowawcy jego stosunek do społecznych oczekiwań ujętych prawnie (Bałazak 2009, s. 147).

Przepisy odwołują się także do sfery jakości pracy nauczyciela, do stałego i systematycznego podnoszenia przez niego kwalifikacji zawodowych, wartości i poziomu pracy własnej podczas wykonywania pracy pedagogicznej (Karta nauczyciela, art. 9).

Posiadanie i poszerzanie wiedzy tego rodzaju nie tylko pomaga mu w funkcjonowaniu w zawodzie, ale i zezwala na swobodę w realizacji kariery zawodowej poprzez posiadanie orientacji w zakresie organizacji pracy własnej.

Praca zawodowa nauczyciela to działania **nauczyciela jako pedagoga** (dydaktyka, opiekuna i wychowawcy) (Bałazak 2009, s. 150-156). Nauczyciel musi więc posiadać odpowiednie kompetencje (Ratajek, red. 1997, s. 18), pozwalające mu pracować z wychowankami.

Współpraca z uczniami nie opiera się na przestarzałym wzorze *nauczyciel jako wszechwiedzący mistrz kontra uczniowie*. Jest to raczej oddziaływanie na wycho-

wanków, powodujące szczególny układ współpracy między stronami aktu pedagogicznego (Wolan, 2004, s. 117-119). Żeby jednak taka sytuacja zaistniała, konieczne jest posiadanie przez nauczyciela odpowiedniej wiedzy, kompetencji współpracy z klasą oraz jego woli zastosowania ich w praktyce.

Powyższa współpraca ma miejsce w prowadzonym przez nauczyciela procesie dydaktycznym, w sprawowaniu przez niego opieki nad uczniami i w działalności wychowawczej.

Nauczyciel-dydaktyk staje się więc kierownikiem działań ucznia w procesie przyswajania przez niego wiedzy – a do tego konieczne jest posiadanie wiedzy przedmiotowej przez nauczyciela. Udostępnianie tej wiedzy uczniowi wymaga z kolei znajomości zasad dydaktycznej, metodyki nauczania.

W pracy nauczyciela dydaktyka występują czynności związane z nauczaniem i z kierowaniem. Pierwsze odnoszą się do ułatwiania uczniowi osiągnięcia założonych celów edukacyjnych (poprzez diagnozę indywidualnych potrzeb ucznia, prezentowanie informacji, pozostawanie w dialogu z wychowankiem, ocenianie jego postępów w nauce). *Czynności kierownicze mają na celu stworzenie i utrzymanie warunków, w którym nauczanie może skutecznie przebiegać. Są to czynności, poprzez które nauczyciel utrzymuje konstruktywną atmosferę w szkole* (Perrott, 1995, s. 103).

Nauczyciel jako opiekun (Bałazak 2009, s. 153-154) zobligowany jest do sprawowania nadzoru nad całością pobytu ucznia w szkole, do nadzoru w jego czynnościach dydaktycznych, do zapewnienia uczniowi podstaw bezpieczeństwa pobytu w placówce (w tym i dbałości o zdrowie podopiecznego (Wolny, 2007, 169-183)) oraz do pełnienia obowiązku opiekuna - wychowawcy danej klasy. Tu zaś wiedza nauczyciela musi być spora, ponieważ obejmuje różne aspekty życia szkolnego.

Praca *nauczyciela-wychowawcy* to kolejny obszar działalności szkolnej wymagający posiadania przez niego sporego zakresu wiedzy z dziedziny współpracy z podopiecznymi i dotarcia do nich.

Pełnienie przez nauczyciela zasadniczych funkcji (opiekuńczo-wychowawczo-dydaktycznej) zakłada posiadanie przez niego kompetencji pedagogicznych (interpretacyjno-komunikacyjnych, kreatywnych, współdziałania, pragmatycznych, informatyczno-medialnych (Szempruch, 2001, s. 265-284)), a to często pozwala określić jego stosunek do pracy pedagogicznej właśnie przez pryzmat ich poziomu.

Posiadanie, lub nie, na wysokim poziomie kompetencji pedagogicznych wskazuje nauczycielowi zainteresowanemu dobrym wykonywaniem pracy konieczności doskonalenia zawodowego, idei podniesienia rangi swojej pracy, eliminacji swoich braków lub zaspokojenia potrzeb w tym zakresie, co wskazuje na wysoki jego poziom etyki zawodowej (Furmanek, 2000, s. 233).

Występowanie w analizie funkcjonowania zawodowego nauczyciela rozważań o jego etyce pracy powoduje odrzucenie jego działań jedynie w ramach czynności typowo rzemieślniczych.

Wiedza o przedmiocie nauczania

Podstawą funkcjonowania nauczyciela w szkole jest nauczany przez niego przedmiot szkolny.

Nauczanie danego przedmiotu wymaga od nauczyciela jego doskonałej znajomości w dwóch wymiarach:

- znajomości teoretycznych podstaw przedmiotu, jako elementu dziedziny, w skład której wchodzi zawartość przedmiotu – co jest zakresem przygotowania podczas studiów, a nie zawsze jest bezpośrednio wykorzystywane podczas pracy w szkole;
- znajomości obszaru danej dziedziny ujętej w obowiązującym programie nauczania (ujętego w wymiarze np. stopnia trudności, zakresu treści, korelacji z innymi przedmiotami).

Zindywidualizowane podejście nauczycieli do nauczania przedmiotu, do czego zostali przygotowani podczas odbywania studiów pedagogicznych najlepiej obrazuje fakt, iż grupa adeptów zawodu jest przygotowywana według tych samych kryteriów i wymagań formalnych, a po podjęciu pracy każdy z nich pracuje na odrębnym, sobie właściwym poziomie, każdy charakteryzuje się innym podejściem do pracy.

Wiedza o uczeniu (nauczaniu)

Nauczyciel jako osoba ucząca związana jest z kolejnym aspektem swojej pracy szkolnej: działalnością dydaktyczną – nauczaniem własnego przedmiotu.

Od nauczyciela oczekuje się, że priorytetem w jego pracy będą pozytywne efekty w nauczaniu dzieci i młodzieży, będzie on posiadał i w maksymalnym stopniu wykorzystywał posiadaną wiedzę metodyczną. W pracy z uczniami natomiast właściwie będzie racjonalnie planował pracę i skutecznie nią kierował.

Innymi słowy – będzie posiadał i wykorzystywał w praktyce edukacyjnej **kompetencje związane z uczeniem**, w tym przypadku z uczeniem (*prakseologiczne*, jako podstawę organizowania działań pedagogicznych, w tym metodologicznych, *komunikacyjne*, jako skuteczne operowanie językiem w sytuacjach edukacyjnych, *współdziałania* z uczniami w procesie lekcyjnym, *kreatywne*, wyrażające się u nauczyciela innowacyjnością w jego pracy i nieszablonowością w działaniu, *informatyczne*, jako przejaw korzystania z nowoczesnych źródeł informacji oraz *moralne* pozwalające mu ocenić poziom własnej pracy i jej efekty u uczniów) (Lewandowska-Kidoń, 2007, s. 187-196).

Trudno ocenić, które z przedstawionych kompetencji są najważniejsze. Nie sposób jednak nie zwrócić uwagi na indywidualne podejście nauczyciela do dbałości o posiadanie ich na wysokim poziomie i podtrzymywanie tegoż poziomu. Składa się na to kilka czynników, wśród których pojawiają się jego cechy osobowościowe, kompetencje zawodowe, posiadana wiedza, umiejętności i postawy.

W zakresie postaw nauczyciela warto zwrócić uwagę na przyjmowanie przez nauczyciela własnego wizerunku zawodowego jako wytycznej do dalszej pracy pedagogicznej:

1. Czy nauczyciel zgadza się z zaobserwowanym stanem rzeczy - rzeczywistym sposobem pracy i poziomem swojej wiedzy i umiejętności w tym zakresie - ale nie podejmuje działań podnoszących ich jakość?

2. Czy nauczyciel zauważa niedoskonałości w pracy własnej, ale nie podejmuje w celu ich wyeliminowania żadnych działań?

3. Czy nauczyciel widzi swoje braki i stara się je uzupełnić?

4. Czy nauczyciel stale analizuje poziom swojej pracy i traktuje go jako wytyczną do dalszych działań w zakresie doskonalenia zawodowego?

Odpowiedź na pytanie może stanowić element obrazu stosunku nauczyciela do pracy własnej. Przedstawia ona wizerunek osoby, która dba lub nie o swój poziom wiedzy potrzebny do realizacji obowiązków zawodowych, dba lub nie o efekty swojej pracy, rozwija lub nie swoje możliwości w zawodzie, posiada lub nie wysoki poziom wrażliwości pedagogicznej - a to akurat jest bardzo istotne w pracy z uczniami.

Wiedza o uczniu

Działania nauczyciela skierowane na uczniów, na wspieranie ich rozwoju, wyposażaniu ich w niezbędną wiedzę, na organizowanie i stwarzanie im warunków do pracy i nauki (Feiner, 1995, s. 86-88) obejmują kolejny obszar wiedzy, koniecznej do opanowania przez nauczyciela.

Wiedza o uczniu obejmuje poznanie go przez pryzmat psychologii, pedagogiki jako dziedziny o wychowaniu, filozofii, wiedzy o człowieku i o jego fizjologii (Tamże), o możliwościach psychofizycznych (Poppek 1990, s. 39). Wiedza o wychowaniu to opis sposobów poznania dziecka, postępowania wobec niego w różnych sytuacjach, o relacjach z nim, o nawiązywaniu z nim więzi (Lemper-Pychlan, 2007, s. 49-50).

Wiedzę o uczniu nauczyciel wykorzystuje w pracy z nim samym oraz w pracy z klasą, jako grupą wychowanków takich samych, a jednocześnie innych.

Konieczna jest tu **wiedza o klasie** jako zbiorowości (Day, 2004 s. 91), podstawowej formie organizacyjnej w edukacji, jako zbiorze osób różniących się niekiedy znacznie pod kątem różnych uwarunkowań (osobniczych, rodzinnych, społecznych). Wiedza ta sprowadza się do samego posiadania informacji oraz do umiejętności ich zastosowania w praktyce szkolnej (podejmowania i stosowania odpowiednich w danym kontekście sytuacyjnym metod, środków, form i sposobów współpracy).

Praca z uczniem lub z klasą zależy od ich stopnia znajomości przez nauczyciela, jego umiejętności interpersonalnych, sprawności i doświadczenia pedagogicznego, a przede wszystkim od zaangażowania się w pracę w szkole.

Praca nauczyciela jako wychowawcy, dydaktyka i opiekuna z uczniami odbywa się w dwóch płaszczyznach: wewnętrznej (na forum klasy, w relacji nauczyciel-

uczniowie) oraz *zewnętrznej* (nauczyciel współpracuje tu z osobami trzecimi, na różne sposoby zainteresowanymi postępami uczniów). Obie płaszczyzny dotyczą szeroko pojętej troski o dziecko (de Tchórzewski, 1999, s. 36-37) i wymagają od nauczyciela posiadania wiedzy pedagogiczno-psychologicznej, w przeciwnym wypadku pojawiają się w jego pracy trudności oparte o podstawy wiedzy operacyjnej (Jopek, 2000, s. 137) w działaniu pedagogicznym.

Wiedza o szkole

Praca nauczyciela w szkole powoduje konieczność zagłębienia się przez niego w różne obszary związane z jej funkcjonowaniem.

I tak, znajomość pracy szkoły występuje w trzech podstawowych zakresach wiedzy nauczyciela o szkole:

1. W **znaczeniu ogólnym** dla całokształtu pracy wszystkich placówek edukacyjnych, jako wszystkich krajowych instytucji oświatowych, znajdujących się na ogólnopolskiej mapie oświaty, przyjmowanych za miejsca kolejnych etapów nauki dzieci i młodzieży. Znajomość pracy szkoły w tym odniesieniu to orientowanie się przez nauczyciela w obowiązujących elementach prawa oświatowego i zasad kierujących pracą pedagogiczną;

2. **Szerokie znaczenie** pracy to całość regulacji prawnoformalnych pracy szkół określonego typu (ogólnokształcąca lub ukierunkowana profilem), poziomu (szkoła podstawowa, średnia, wyższa). Nauczyciel jest niejako nastawiony na funkcjonowanie w szkole danego typu, wchodząc w szerokie grono pedagogiczne reprezentujące określone szkolnictwo;

3. Jako **wąskie znaczenie** funkcjonowania poszczególnych placówek oświatowych, posiadających własne, wewnętrzne sposoby pracy, tryby działania, własne tradycje i rytuały związane ze szczególnym usytuowaniem ich na mapie oświaty i w swoistej społeczności lokalnej. Istotne jest tu także określenie jej rodzaju (np. zależnego od miejsca usytuowania – miejska, wiejska; jej wielkości czy niezależności funkcjonowania – filialna, wchodząca w skład zespołu edukacyjnego lub samodzielna).

Dopiero jasna orientacja i utożsamienie się nauczyciela z macierzystą szkołą pozwala na dokonanie pełnej oceny jego osoby i pracy w niej.

Wykorzystanie wiedzy przez nauczyciela a jego stosunek do obowiązków pedagogicznych w szkole

Wiedza nauczyciela to nie tylko znajomość podstaw przedmiotu. W jego pracy niezbędna staje się wiedza nie tylko o nauczonym przedmiocie, lecz także o warunkach nauczania przedmiotu oraz wiedza wychowawcza.

Postawa nauczyciela wobec posiadanej wiedzy pozwala na dokonanie oceny jego osoby jako pracownika i jako pedagoga.

Nauczyciel jako pracownik na pierwszym miejscu stawia znajomość zasad pracy i wymogów formalnych regulujących tę pracę.

Stosunek do pracy może przyjąć kilka wymiarów: od nieznamości lub lekceważenia podstaw działalności zawodowej, poprzez jej poznanie i respektowanie, aż po precyzyjną znajomość opartą na chęci jak najlepszego wykonywania obowiązków zawodowych lub subiektywnego wykorzystania dla własnych, sprzecznych z ideą pracy pedagogicznej celów.

Pedagog dostrzega w swojej pracy jej efekty bezpośrednie (obecne), przyszłe (mające pojawić się) oraz swój wkład w działanie (siebie jako nauczyciela).

Cele działalności dydaktycznej, znajomość i wykorzystywanie przez nauczyciela znajomości dydaktyki, poznanie uczniów i współpraca z nimi i inne składowe pracy w szkole składają się nie tylko na obraz umiejętnego działania. Tu pojawia się także jego ocena jako osoby potrafiącej dostrzec swój rzeczywisty poziom wiedzy – innymi słowy, osoby zaangażowanej w wykonywanie pracy pedagogicznej, osoby traktującej obowiązki zawodowe poważnie i przez to ocenianej wysoko jako nauczyciela.

Zakończenie

Różne są konteksty wykorzystania wiedzy przez nauczyciela.

Jego wiedza, jako dobrego pedagoga, pozwala na przybliżanie uczniom dziedziny nauki, na wykorzystywanie do tego szerokiej gamy środków wspomagających i ułatwiających działanie dydaktyczne. Wiedza o szkole, o uczniach i o formalnych zasadach pracy umożliwia mu zachowanie się w różnych sytuacjach szkolnych, przyjęcie określonej strategii w działaniu. Może też stanowić podstawę oceny jego jako pedagoga.

Warunkiem oceny nauczyciela przez odniesienie do jego wiedzy jest określenie jej rodzaju i typu w jego pracy, a następnie porównanie jego działań w praktyce edukacyjnej w odniesieniu do przyjętych założeń.

Można ocenić go kompleksowo, jako pedagoga, lub poprzez pryzmat wybranych elementów wiedzy niezbędnych w pełnieniu wybranej funkcji nauczycielskiej.

Literatura

- Bałażak M. (2009), *Wiedza i umiejętności nauczyciela we współczesnej szkole*, Radom: Wydawnictwo Politechniki Radomskiej.
- Banach Cz. (1995), *Polska szkoła i system edukacji – przemiany i perspektywy*, Toruń: Wyd. Adam Marszałek.
- Day Ch. (2004), *Rozwój zawodowy nauczyciela*, Gdańsk: GWP.
- Feiner M. (1995), *Ku nowym sposobom myślenia i praktykowania pedagogicznego*, Edukacja Nr 3.
- Furmanek W. (2000), *Podstawy edukacji zawodowej*, Rzeszów: Wyd. Oświatowe FOSZE.
- Jopek I. (2000), *Kontekst wychowawczy sytuacji szkolnej*, [w:] U. Ostrowska (red.), *Aspekty aksjologiczne w edukacji*, Olsztyn: Wyd. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

- Karney J.E. (2007), *Psychopedagogika pracy*, Warszawa: Wyd. Akademickie ŻAK.
- Lemper-Pychlan M. (2007), *Naturalny autorytet w wychowaniu. Poradnik dla rodziców i wychowawców*, Kielce: Wyd. Jedność.
- Lewandowska-Kidoń T. (2007), *Kompetencje nauczycieli szkoły współczesnej*, [w:] Z. Bartkowiak, M. Kowaluk, M. Samujło (red.), *Nauczyciel kompetentny. Terażniejszość i przyszłość*, Lublin: Wyd. UMCS.
- Perrott E. (1995), *Efektywne nauczanie. Praktyczny przewodnik doskonalenia nauczania*, Warszawa: WSiP.
- Popek R. (1990), *Sylwetka psychologiczna dziecka w młodszym wieku szkolnym*, [w:] M. Lelonek, T. Wróbel (red.) *Praca nauczyciela i ucznia w klasach 1-3*, Warszawa: WSiP.
- Ratajek Z. (red.) (1997), *Przygotowanie studentów do praktycznej realizacji funkcji dydaktycznej i wychowawczej we współczesnej szkole*, Kielce: Wyd. Akademii Świętokrzyskiej.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2013 roku w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli, (Dz.U. RP 2013, poz. 393).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2014 roku w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakłady kształcenia nauczycieli, (Dz.U. RP 2014 z dnia 14 VIII 2014, poz. 1084).
- Szempruch J. (2001), *Pedagogiczne kształcenie nauczycieli*, Rzeszów: Wyd. Oświatowe FOSZE.
- Tchórzewski A.M. de (1999), *Nauczyciel w sytuacji konfliktu wartości*, [w:] F. Adamski, A.M. de Tchórzewski (red.), *Edukacja wobec dylematów moralnych współczesności*, Kraków: Wyd. UJ.
- Ustawa z dnia 10 stycznia 2014 *Karta nauczyciela (tekst jednolity)*, (Dz.U. RP 2014, poz. 191).
- Ustawa z dnia 14 lutego 2014 r. *Kodeks pracy (tekst jednolity)*, (Dz.U. RP 2014, poz. 208).
- Ustawa z dnia 16 marca 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty (tekst jednolity), (Dz.U. RP 2015, poz. 357).
- Wolan T. (2004), *Nauczyciel jako wychowawca i współtwórca przemian w edukacji*. Chorzów: Biuro Wydawnictw i Upowszechnień.
- Wolny B. (2007), *Edukacja zdrowotna w zrerformowanej szkole – rola i zadania nauczyciela*, [w:] B. Kałdon (red.), *Profilaktyka, resocjalizacja, rewalidacja – pomocą w rodzinie*, Stalowa Wola: Wyd. Diecezjalne w Sandomierzu.

The knowledge of the teacher as one of measures of the quality of his work**Abstract**

The article relates to analysis of the teacher's knowledge as elements that allow the appreciate of his work. The knowledge here was described with reference to planes of his occupational activity at school (among others as the acquaintance of the scope of pedagogic knowledge that is essential to perform teaching activity, knowledge about the object, teaching, knowledge about the pupil and about the school). Taking control of above types of the knowledge and exploiting them was treated as the level of commitment of teacher into the practicing a profession and image of his attitude to pedagogic duties.

Key words: teacher, work of the teacher, pedagogic knowledge, attitude of the teacher to the pedagogic work.